

Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Інструментальне виконавство (за видами)»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

01 вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ОК 31

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Інструментальне виконавство (за видами)»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ - 2023

Робоча програма навчальної дисципліни **«Педагогічна практика» ОК 31** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Інструментальне виконавство (за видами)»**

Розробники:

Ясько О.А. – професор кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)».

Ярмак Я.А. – кандидат наук, доцент кафедри.

Тарасенко М.М. – старший викладач КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

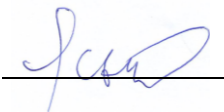
Цепух І.О. - викладач кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)»

протокол №1 від «27» серпня 2020 р.

перезатверджено: протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

протокол № 11 від 15 червня 2023 р.

Завідувач кафедри **Ясько О.А.**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6 Всього годин 180	ІІІ-й курс	
	16/32	8/8
	ІV -й курс	
	32 /32	8/8
Кількість модулів – 4	Семестри:	
Тижневих годин індивідуальних занять для денної форми навчання: 5 семестр 1 година на тиждень, 6 - 8 семестри 2 години на тиждень Тижневих годин самостійної роботи студента для денної форми навчання: 1 година на тиждень для заочної форми навчання: годин на тиждень	V, IV, VII, VIII.	V, IV, VII, VIII.
	Індивідуальні:	
	Денне – 112	Заочне – 32
Форма підсумкового контролю: Диф. залік 5,6,7 семестри, Іспит 8 семестр- проведення відкритого уроку студентом	Самостійна робота:	
	Денне – 68	Заочне – 148

2. Мета та завдання навчальної дисципліни ОК 31.

Мета навчальної дисципліни: формування готовності студентів до практичної педагогічної діяльності в мистецьких школах. Заохочення до науково-методичної діяльності в галузі музичної педагогіки.

Предмет навчальної дисципліни - формування і розвиток у практикантів педагогічних умінь і навичок, розвиток професійної культури.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Педагогічна практика» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1 Здатність до спілкування державною мовою як усно так і письмово.

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12 Здатність працювати автономно.

СК 4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК 9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 11 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.

Завдання дисципліни:

- оволодіння навичками практичного використання психолого-педагогічної та методичної підготовки;
- розширення педагогічного світогляду;
- виховання педагогічної самостійності та ініціативи;
- формування у студентів психологічної готовності працювати в мистецьких школах.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна практика» є опанування таких навчальних дисциплін: ОК 10 Теорія музики, ОК 11 Сольфеджіо, ОК 12 Гармонія, ОК 20 Педагогіка і психологія, ОК 18 Фах (за видами), ОК 21 Методика викладання фахових дисциплін, ОК 27 Практикум читання з аркушу.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна практика» забезпечує досягнення здобувачам вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13

Використовувати на професійному рівні методи та рийоми викладання гри на інструменті/диригування/теорії, історії музики/композиції.	ПРН 14
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогічна практика»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті/диригування/теорії, історії музики/композиції.	ПРН 14
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох	ПРН 17

4. Після опанування навчальної дисципліни «Педагогічна практика» студенти повинні:

знати:

- сутність педагогічної діяльності, основи загальної та вікової психології;
- специфіку музично-педагогічної роботи з учнями різних вікових груп;
- історичні, теоретичні відомості в галузі музичної культури й особливості музично-інструментальної творчості;
- профільну методичну літературу;
- основні принципи вітчизняної та зарубіжної педагогіки;
- традиційні та новітні (у тому числі авторські) методики викладання;

- основи планування учбового процесу.

ВМІТИ:

- викладати спеціальні дисципліни в мистецьких школах;
- працювати зі спеціальною літературою;
- використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних професійних задач;
- методично грамотно будувати уроки з учнями різних вікових груп;
- підбирати необхідні посібники та учбово-методичні матеріали для проведення занять;
- аналізувати сильні і слабкі сторони в розвитку учня та здійснювати перспективне планування учбової роботи з ним, працювати над його гармонійним розвитком;

5.Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: іспит (залік) – **показ уроку**.

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Критерії поточного оцінювання знань студентів

5 А	(відмінно)	= 100-90 балів
4 В-С	(добре)	= 74-89 балів

3 D-E (задовільно) = 60-73 бали

2 FX (незадовільно) = 35-59 з можливістю повторної передачі

н/а F (незадовільно) = 0-34 з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на індивідуальних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Правила оцінювання:

Максимальна кількість балів з дисципліни «Педагогічна практика» за семестр – 100 балів.

Поточний контроль проводиться кожні 3-4 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів¹.

Максимальний бал поточного контролю становить 65 балів².

За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За пропуск занять без поважної причини або непідготовлені домашні завдання кількість балів знижується:

Нарахування заохочувальних балів (+)

1.	Стовідсоткове відвідування занять протягом семестру.	+ 5 балів
2.	Творча активність, направлена на пошук додаткової літератури для більш поглибленого опрацювання теми, що вивчається у певному модулі.	+5 балів

Штрафні бали (-)

1.	Відсутність на заняттях без поважних причин.	-5 балів
----	--	----------

¹ Дивитись таблицю «Критерії оцінювання для поточного контролю за п'ятибальною системою»

² Дивитись таблиці «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти посеместрово»

2.	Не регулярне проведення занять із закріпленим студентом.	-5 балів
3.	Не виконання студентом завдань по самопідготовці	-5 балів

Виступ та виконання концертної програми	Критерії оцінювання за п'ятибальною системою
«5»	Студент методично грамотно, творчо планувати свою роботу з учнями; вміє використовувати в повній мірі теоретичні знання з психології, педагогіки, методики викладання на практиці; бачити результати розвитку учня; володіє організаторськими вміннями; здійснює педагогічну взаємодію на основі особисто-орієнтовного підходу до учня; вміє грамотно аналізувати педагогічну діяльність і вносити в її зміст необхідне коригування. Грамотно оформлена документація. Дотримані обумовлені терміни подання звітної документації.
«4»	Навчальна робота була організована на менш достатньому рівні. Недостатньо ефективно вирішувались окремі завдання практики, були допущені помилки в побудові і проведенні уроків та заходів. Студент недостатньо грамотно працює з методичною літературою при підготовці до занять, недостатньо вільно добирає методи роботи з учнем. Є недоліки при оформленні документації.
«3»	Студент під час педагогічної практики недостатньо ефективно використовує методи та прийоми навчання, слабо активізує діяльність учня, не завжди знаходить з учнем спільну мову, під час аналізу занять не бачить своїх помилок і недоліків, недостатньо грамотно проводить методичну роботу, слабо розуміє її сутність та призначення; недбало підготував документацію.
«2»	Студент систематично допускає помилки у підборі методів і засобів навчання, виявляє суттєві прогалини в знаннях психолого-педагогічної теорії, не критично, безвідповідально ставиться до своїх обов'язків. Не вміє дати оцінку результатам уроку, внести необхідні корективи, здійснювати перспективне планування учбової роботи, оформлювати учбово-методичну документацію. Слабо знає педагогічний репертуар.
«1»	Студент не виконав програму педагогічної практики, показав слабкі знання з психолого-педагогічної теорії і методики, невміння використовувати їх в педагогічній діяльності; не зміг встановити правильні взаємовідносини з учнем, організувати педагогічну діяльність, показав не критичне відношення до своєї роботи. Не може працювати з методичною літературою. Документація не оформлена.

Критерії оцінювання	Бали рейтингу						
<p>Студент володіє вмінням методично грамотно, творчо планувати свою роботу з учнями; вміє використовувати в повній мірі теоретичні знання з психології, педагогіки, методики викладання на практиці; бачити результати розвитку учня; володіє організаторськими вміннями; здійснює педагогічну взаємодію на основі особисто-орієнтовного підходу до учня; вміє грамотно аналізувати педагогічну діяльність і вносити в її зміст необхідне коригування. Грамотно оформлена документація. Дотримані обумовлені терміни подання звітної документації.</p>	<p>100–90 балів</p>	<p>В и с о к и й</p>	<p>За ра хо ва но</p>	<p>A</p>			
<p>Студент володіє вмінням методично грамотно планувати свою педагогічну діяльність; добре здійснює педагогічну взаємодію на основі особисто-орієнтованого підходу до учня; володіє організаторськими навичками; ініціативний, проявляє творчу активність; демонструє знання психолого-педагогічної теорії, однак допускає незначні помилки в роботі з учнем. Недостатньо ефективно вирішувались окремі завдання практики, були незначні помилки в побудові і проведенні уроків. Незначні недоліки при оформленні документації. Дотримані обумовлені терміни подання звітної документації.</p>				<p>82–89 балів</p>	<p>Д о с т а т н і й</p>		<p>B</p>
<p>Студент отримує, якщо навчальна робота була організована на менш достатньому рівні. Недостатньо ефективно вирішувались окремі завдання практики, були допущені помилки в побудові і проведенні уроків та заходів. Студент недостатньо грамотно працює з методичною літературою при підготовці до занять, недостатньо вільно добирає методи роботи з учнем. Є недоліки при оформленні документації.</p>				<p>74–81 балів</p>	<p>д о с т а т н і й</p>		<p>C</p>

<p>Студент під час педагогічної практики недостатньо ефективно використовує методи та прийоми навчання, слабо активізує діяльність учня, не завжди знаходить з учнем спільну мову, під час аналізу занять не бачить своїх помилок і недоліків, недостатньо грамотно проводить методичну роботу, слабо розуміє її сутність та призначення; недбало підготував документацію.</p>	<p>64–73</p>	<p>с е р е д н і й</p>		<p>D</p>
<p>Студент допускає помилки в плануванні своєї роботи з учнем, не проявляє достатніх знань психолого-педагогічної теорії і вміння використовувати їх; помиляється в проведенні окремих видів діяльності; не враховує на достатньому рівні індивідуальні особливості учня; недостатньо глибоко аналізує свою педагогічну діяльність. Не вміє логічно, аргументовано викладати навчальний матеріал. Мають місце порушення вимог до оформлення документації. Не дотримано обумовлених термінів подання звітної документації.</p>	<p>60–63</p>	<p>с е р е д н і й</p>	<p>За ра хо ва но</p>	<p>E</p>
<p>Студент систематично допускає помилки у підборі методів і засобів навчання, виявляє суттєві прогалини в знаннях психолого-педагогічної теорії, некритично, безвідповідально ставиться до своїх обов'язків. Не вміє дати оцінку результатам уроку, внести необхідні корективи, здійснювати перспективне планування учбової роботи, оформлювати учбово-методичну документацію. Слабо знає педагогічний репертуар.</p>	<p>35–59 незадовільно з можливістю повторної перездачі</p>	<p>п о ч а т к о в и й</p>	<p>Н е за ра хо ва но</p>	<p>FX</p>
<p>Студент не виконав програму педагогічної практики, показав слабкі знання з психолого-педагогічної теорії і методики, невміння використовувати їх в педагогічній діяльності; не зміг встановити правильні взаємовідносини з учнем, організувати педагогічну діяльність, показав некритичне відношення до своєї роботи. Не може працювати з методичною літературою. Документація не оформлена.</p>	<p>0–34 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</p>	<p>н / а</p>	<p>Н е за ра хо ва но</p>	<p>F</p>

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через проведення відкритого уроку студента з учнем.

Семестрова оцінка виставляється за умови виконання студентом усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих при здійсненні поточного і підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль оцінюється від 1- 35 балів³:

27-35 б.	вміє грамотно аналізувати педагогічну діяльність і вносити в її зміст необхідне коригування. Грамотно оформлена документація. Дотримані обумовлені терміни подання звітної документації.
18-26 б.	Недостатньо ефективно вирішувались окремі завдання практики, були незначні помилки в побудові і проведенні уроків. Незначні недоліки при оформленні документації. Дотримані обумовлені терміни подання звітної документації.
9-17 б.	Студент під час педагогічної практики недостатньо ефективно використовує методи та прийоми навчання, слабо активізує діяльність учня, не завжди знаходить з учнем спільну мову, під час аналізу занять не бачить своїх помилок і недоліків, недостатньо грамотно проводить методичну роботу, слабо розуміє її сутність та призначення; недбало підготував документацію.
1-8 б.	Не вміє дати оцінку результатам уроку, внести необхідні корективи, здійснювати перспективне планування учбової роботи, оформлювати учбово-методичну документацію. Слабо знає педагогічний репертуар.

³ Дивитись таблиці «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти посеместрово».

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
III курс**

Поточний контроль													Підсумковий контроль	Разом
Модуль 1														
Т1			Т2			Т3			Т4				Залік	100 б
Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 20 балів				Максимальна кількість 35 б	
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	Підсумковий контроль проводиться наприкінці 1 семестру й оцінюється від 1 до 35 балів.	
Контроль самостійної роботи проводиться кожні 3 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 65 балів														

Поточний контроль													Підсумковий контроль	Разом
Модуль 2														
Т1			Т2			Т3			Т4				Залік	100 б
Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 20 балів				Максимальна кількість 35 б	
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	Підсумковий контроль проводиться наприкінці 1 семестру й оцінюється від 1 до 35 балів.	
Контроль самостійної роботи проводиться кожні 3 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 65 балів														

IV РІК НАВЧАННЯ

Поточний контроль													Підсумковий контроль	Разом
Модуль 3														
Т1			Т2			Т3			Т4				Залік	100 б
Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 20 балів				Максимальна кількість 35 б	
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	Підсумковий контроль проводиться наприкінці 1 семестру й оцінюється від	
Контроль самостійної роботи проводиться кожні 3 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 65 балів														

	1 до 35 балів.	
--	----------------	--

Поточний контроль													Підсумковий контроль		Разом			
Модуль 4																		
Т1			Т2			Т3			Т4				Екзамен		100 б			
Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 20 балів				Максимальна кількість 35 б					
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	Підсумковий контроль проводиться наприкінці 1 семестру й оцінюється від 1 до 35 балів.					
Контроль самостійної роботи проводиться кожні 3 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 65 балів																		

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

III курс V семестр
Змістовний модуль I
Т.1 Знайомство з предметом. Планування педагогічної роботи, оформлення навчальної документації.
а) Зміст. Планування педагогічної роботи відповідно із загальними і музичними даними учня. Основні принципи побудови уроку, зміст вступного періоду навчання. Особливості організації системи домашніх занять учнів, взаємодія з батьками. б) Практичні заняття. Знайомство з учнем і його батьками. Підбір варіантів завдань для проведення початкових занять, орієнтування на можливості учня. Складання приблизного плану уроку. Складання індивідуального плану учня. Проведення бесіди з батьками з питань організації домашніх занять.
Т.2 Визначення музичних здібностей учня.
а) Зміст. Засоби виявлення загальних здібностей учня (характеру, темпераменту, фізіологічних даних, рухальної активності, м'язового тону та ін.) Визначення індивідуальних здібностей і можливостей учня. Основні методи визначення ступеня розвитку музичного слуху, ритму, пам'яті, музичності, образного і художнього мислення учня. б) Практичні заняття. Підбір творчих завдань для перевірки здібностей учня. Визначення ступені розвитку музичного слуху, ритму, музичної пам'яті учня, його образного мислення. Виявлення індивідуальних фізіологічних особливостей.
Змістовний модуль II
Т.3 «Донотний» період навчання.
а) Зміст. Особливості педагогічної роботи в «донотний» період навчання: розвиток музичних і творчих учня (ритму, слуху, пам'яті), розвиток музично-слухових уявлень, образного і асоціативного мислення, знайомство з клавіатурою, підбір і транспонування по співоку по слуху, гра в ансамблі без знань нотної грамоти, виконання вправ для розвитку

пальців, постановка піаністичного апарату, знаходження психологічного контакту з учнем.

б) Практичні заняття. Організація посадки учня за інструментом. Підбір творчих завдань для розвитку музично-слухових уявлень учня (вправ, пісень, поспівок, художніх ілюстрацій до музичних творів, музичних ілюстрацій до художніх творів). Освоєння навичок працювати з дидактичним матеріалом (малюнки, картки та ін.) з метою розвитку творчого мислення учня. Проведення початкових занять (під керівництвом викладача). Виконання на фортепіано яскравих за образом п'єс з дитячого репертуару для досягнення асоціативного та образного мислення учня. Аналіз занять.

Т.4 Засвоєння нотної грамоти.

а) Зміст. Вивчення нотної грамоти: скрипковий та басовий ключі, назви нот, нотний запис у скрипковому та басовому ключах, знаки альтерації, позначення в нотному тексті штрихів, динамічних відтінків, аплікатури, розміру, тривалостей, пауз.

б) Практичні заняття. Підбір сучасних посібників для освоєння нотної грамоти. Підбір завдань і вправ для вивчення і закріплення знань з нотної грамоти. Проведення занять по освоєнню нотної грамоти (під керівництвом викладача). Аналіз занять.

МОДУЛЬ 2.

ІІІ курс VI семестр

Змістовний модуль III

Т.1 Організація ігрового апарату учня.

а) Зміст. Особливості організації ігрового апарату на початковому етапі навчання: посадка за інструментом, постановка рук, вільність рухів, активний м'язовий тонус, координування всіх складових піаністичного апарату. Виховання уміння пристосовувати апарат до інструменту з урахуванням індивідуальних фізіологічних особливостей учня.

б) Практичні заняття. Підбір цікавих вправ для організації піаністичного апарату учня. Відпрацювання навички контролювати процес виконання вправ учнями. Контроль за забезпеченням правильної посадки учня. Проведення занять по темі «Організація ігрового апарату учня» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Т.2 Робота над звукоутворенням.

а) Зміст. Основні принципи роботи над звукоутворенням. Взаємозв'язок характеру твору з прийомами звукоутворення. Етапи роботи над звукоутворенням.

б) Практичні заняття. Визначення варіантів роботи над звукоутворенням. Підбір п'єс з різноманітною артикуляцією. Виявлення різноманітності штрихів в п'єсі. Виявлення жанрових особливостей п'єси. Робота над акомпанементом в п'єсах. Проведення занять по темі «Робота над звукоутворенням» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Змістовний модуль IV

Т.3 Розвиток творчої ініціативи учня.

а) Зміст. Варіанти роботи над розвитком ініціативи учня (створення віршів до музичних ілюстрацій і навпаки, музичних ілюстрацій до віршів, оформлення малюнків до творів, які вивчаються). Розвиток початкових навичок імпровізації (знайомство з основами гармонії, завдання на закінчення мелодії, яку запропонував педагог; ілюстрація гармонічних, мелодичних, ритмічних видів музичних «розмальовок»).

б) Практичні заняття. Підготовка завдань для розвитку творчої ініціативи учня. Підбір мелодій з простим акомпанементом з творів початкового періоду навчання відповідно

можливостями учня. Підбір варіантів музичних «розмальовок». Підбір п'єс для розвитку творчої ініціативи учня. Проведення занять по темі «Розвиток творчої ініціативи учня» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Т.4 Вивчення підготовчих вправ і етюдів для розвитку піаністичного апарату учня.

а) Зміст. Прийоми і методи розвитку піаністичного розвитку учня на початковому етапі навчання.

б) Практичні заняття. Підбір нотного репертуару для розвитку піаністичного апарату учня. Ознайомлення з методиками раннього розвитку. Підготовка різноманітних вправ для розвитку різних видів техніки. Проведення занять по темі «Вивчення підготовчих вправ і етюдів для розвитку піаністичного апарату учня» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

МОДУЛЬ 3.

IV курс VII семестр

Змістовний модуль I

Т.1 Вивчення творів початкового періоду навчання (вправи, етюди, п'єси).

а) Зміст. Особливості роботи над етюдами і вправами. Розвиток технічних навичок початкового періоду навчання: послідовності з п'яти нот підряд, позиційні побудування з передачею руху з руки в руку, гами на дві октавами, короткі арпеджіо, тризвучні акорди, кистьове staccato.

Принципи і етапи роботи над п'єсами в початковий період навчання. Аналіз творів, визначення способів роботи над ними.

б) Практичні заняття. Підбір вправ для розвитку слухової та рухальної координації. Визначення способів розвитку пальцевої активності у вправах різних авторів. Підбір етюдів для розвитку навичок гри в позиції, передачі мелодії з руки в руку, дотримання стабільної пульсації. Показ варіантів роботи над початковими технічними навичками.

Показ варіантів роботи над мелодією, фразуванням, динамікою, ритмічними складнощами в п'єсах різного характеру на початковому етапі навчання.

Проведення занять по темі «Вивчення творів початкового періоду навчання» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Т.2 Вивчення творів початкового періоду навчання (поліфонічні твори та твори великої форми).

а) Зміст. Особливості та етапи вивчення поліфонічних творів та творів великої форми у початковому періоді навчання.

б) Практичні заняття. Підбір найпростіших поліфонічних п'єс, що мають контрастні за інтонацією та ритмом голоси, а також творів з елементами підголоскової поліфонії. Визначення способів роботи над творами контрастної та підголоскової поліфонії. Спільна з учнем гра творів двоголосного складу. Показ варіантів роботи над кожним голосом окремо та поєднанням двох голосів. Освоєння способів роботи над нескладними канонами (імітаційна поліфонія).

Підбір найпростіших творів великої форми (варіації, сонатини). Аналіз творів. Визначення способів роботи над ними. Показ варіантів роботи над фразуванням, динамікою, артикуляцією, формою, дотриманням єдиного темпу. Проведення занять під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Змістовний модуль II

Т.3 Освоєння початкових навичок гри в ансамблі.

а) Зміст. Мета й завдання ансамблевого музикування: розвиток слуху, вміння слухати себе й партнера по ансамблю, координувати спільне звучання. Робота над передачею мелодії з однієї партії до іншої, від партнера до партнера, засвоєння колективного ритму. Особливості посадки за інструментом при чотириручній грі.

б) Практичні заняття. Підбір різноманітних творів для виконання в чотири руки. Відпрацювання вміння разом починати і закінчувати твір. Засвоєння метро-ритмічних особливостей твору. Показ принципів педалізації. Читання з аркушу нескладних ансамблів разом з учнем. Проведення занять по темі «Освоєння початкових навичок гри в ансамблі». Аналіз занять.

Т.4 Підготовка учня до концертного виступу.

а) Зміст. Психологічна підготовка учня до концертного виступу. Врахування особливостей темпераменту, характеру і типу нервової системи учня. Особливості репетиційної роботи на початковому етапі навчання.

б) Практичні заняття. Відпрацювання вміння починати твір у визначеному характері і темпі. Вивчення особливостей сценічної поведінки. Психологічна підготовка учня до виступу: концентрація уваги, робота над вольовими якостями, вміння переключатися від одного твору до іншого. Проведення репетиції в залі. Коригування динамічних й артикуляційних особливостей виконання в залежності від акустичних можливостей залу. Аналіз концертних виступів.

МОДУЛЬ 4.

IV курс VIII семестр

Змістовний модуль III

Т.1 Робота над розвитком техніки в середніх і старших класах мистецьких шкіл.

а) Зміст. Основні принципи і етапи роботи над розвитком піаністичного апарату учня в середніх і старших класах.

б) Практичні заняття. Робота над гамами. Відпрацювання мажорних і мінорних гам у прямому і протилежному рухах, коротких та довгих арпеджіо, акордів, хроматичних гам. Показ різноманітних способів роботи над гамами. Підбір вправ і етюдів на різні види техніки для удосконалення ігрового апарату учня. Визначення варіантів роботи над етюдами. Контроль за посадкою учня, вільністю рухів, незатисненістю м'язів, координуванням учнем всіх складових піаністичного апарату. Проведення занять по темі «Робота над розвитком техніки» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Т.2 Робота над поліфонічними творами в середніх та старших класах мистецьких шкіл.

а) Зміст. Особливості роботи над поліфонією, етапи, методи і прийоми. Визначення мелодичної лінії голосів, значення кожного, взаємозв'язок голосів. Знаходження прийомів виконання, що створюють диференціацію голосів, різноплановість їх звучання.

б) Практичні заняття. Підбір поліфонічних творів. Визначення типу поліфонічної фактури. Визначення форми твору. Ознайомлення з п'єсою по голосам. Показ першого проведення теми, визначення характеру, мотивної побудови. Показ і робота над переходом одного з голосів з однієї руки в іншу. З'єднання голосів по два у триголосних творах. Показ прийомів і робота над двоголоссям в партії однієї руки. Поєднання всіх голосів, пошуки

динамічних засобів виразності. Показ варіантів роботи над штрихами. Робота над педалізацією. Проведення занять по темі «Робота над поліфонічними творами» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Змістовний модуль IV

Т.3 Робота над різноманітними за характером п'єсами в середніх та старших класах мистецьких шкіл.

а) Зміст. Робота над п'єсами із ускладненою фактурою та використанням агогіки. Вдосконалення навичок педалізації. Розвиток самостійності та творчої ініціативності учня при вивченні твору. Робота над розкриттям художньо-образного змісту із застосуванням відповідних засобів музичної виразності.

б) Практичні заняття. Підбір різних за характером п'єс (кантиленні, віртуозні, жанрові, програмно-характерні, п'єси старовинних композиторів, джазові п'єси). Робота над досягненням розуміння задуму композитора і втіленням його учнем на достатньому виконавському рівні. Показ прийомів роботи над технічними задачами, втіленням художньо-образного змісту. Стимулювання самостійності учня при вивченні твору. Проведення занять по темі «Робота над п'єсами» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

Т.4 Робота над творами великої форми в середніх та старших класах мистецьких шкіл.

а) Зміст. Особливості, етапи роботи над творами великої форми в середніх та старших класах мистецьких шкіл. Поняття сонатного allegro, його побудови. Методи роботи над творами великої форми. Виявлення характерних особливостей музичних образів вивчаемого твору. Пошук специфічних засобів виразності. Показ кожного музичного образу в динаміці розвитку.

б) Практичні заняття. Підбір твору великої форми, враховуючи рівень підготовки та індивідуальні особливості учня.

Виявлення характерних особливостей музичних образів вивчаємого твору. Пошук специфічних засобів виразності. Показ кожного музичного образу в динаміці розвитку.

Пояснення форми побудови і характеру кожної частини, партії в сонаті. Показ і робота над кожним фрагментом: точним виконанням штрихів, фразування, динамічних відтінків, прийомів педалізації. Формування вміння переключатися при зміні контрастних образів. Показ способів роботи над темпо-ритмічною стабільністю. Проведення занять по темі «Робота над творами великої форми» під керівництвом викладача. Аналіз занять.

6.2 Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин
--	------------------------

ТЕМА	Денна форма			Заочна форма		
	всього	практичні	самостійні	всього	практичні	самостійні
III рік навчання						
МОДУЛЬ 1.						
Т.1 Знайомство з предметом. Планування педагогічної роботи, оформлення навчальної документації.	12	7	5	12	2	10
Т.2 Визначення музичних здібностей учня.	11	7	4	11	2	9
Т.3 «Донотний» період навчання.	11	7	4	11	2	9
Т.4 Засвоєння нотної грамоти.	11	7	4	11	2	9
Разом:	45	28	17	45	8	37
МОДУЛЬ 2.						
Т.1 Організація ігрового апарату учня.	12	7	5	12	2	10
Т.2 Робота над звукоутворенням.	11	7	4	11	2	9
Т.3 Розвиток творчої ініціативи учня.	11	7	4	11	2	9
Т.4 Вивчення підготовчих вправ і етюдів для розвитку піаністичного апарату учня.	11	7	4	11	2	9
Разом:	45	28	17	45	8	37
IV рік навчання						
МОДУЛЬ 3.						
Т.1 Вивчення творів початкового періоду навчання (вправи, етюди, п'єси).	12	7	5	12	2	10
Т.2 Вивчення творів початкового періоду навчання (поліфонічні твори та твори великої форми).	11	7	4	11	2	9
Т.3 Освоєння початкових навичок гри в ансамблі.	11	7	4	11	2	9
Т.4 Підготовка учня до концертного виступу.	11	7	4	11	2	9
Разом:	45	28	17	45	8	37
МОДУЛЬ 4.						
Т.1 Робота над розвитком техніки в середніх і старших класах мистецьких шкіл.	12	7	5	12	2	10
Т.2 Робота над поліфонічними творами в середніх та старших класах мистецьких шкіл.	11	7	4	11	2	9
Т.3 Робота над різноманітними за характером п'єсами в середніх та старших класах мистецьких шкіл.	11	7	4	11	2	9
Т.4 Робота над творами великої форми в середніх та старших класах мистецьких шкіл.	11	7	4	11	2	9
Разом:	45	28	17	45	8	37
	денне			заочне		
Загальний обсяг годин:	180	112	68	180	32	148
Відкритий урок студента						

6.3 Самостійна робота (денна, заочна форми)

Назва теми	Кількість годин	
МОДУЛЬ 1.	Денна ф.	Заочна ф.
<p>Змістовний модуль I Т.1 Знайомство з предметом. Планування педагогічної роботи, оформлення навчальної документації. а) Зміст. Планування педагогічної роботи відповідно із загальними і музичними даними учня. Основні принципи побудови уроку, зміст вступного періоду навчання. Особливості організації системи домашніх занять учнів, взаємодія з батьками. б) Практичні заняття. Знайомство з учнем і його батьками. Підбір варіантів завдань для проведення початкових занять, орієнтування на можливості учня. Складання приблизного плану уроку. Складання індивідуального плану учня. Проведення бесіди з батьками з питань організації домашніх занять.</p>	5	10
<p>Т.2 Визначення музичних здібностей учня. а) Зміст. Засоби виявлення загальних здібностей учня (характеру, темпераменту, фізіологічних даних, рухальної активності, м'язового тону та ін.) Визначення індивідуальних здібностей і можливостей учня. Основні методи визначення ступеня розвитку музичного слуху, ритму, пам'яті, музичності, образного і художнього мислення учня. б) Практичні заняття. Підбір творчих завдань для перевірки здібностей учня. Визначення ступені розвитку музичного слуху, ритму, музичної пам'яті учня, його образного мислення. Виявлення індивідуальних фізіологічних особливостей.</p>	4	9
<p>Змістовний модуль II Т.3 «Донотний» період навчання. а) Зміст. Особливості педагогічної роботи в «донотний» період навчання: розвиток музичних і творчих учня (ритму, слуху, пам'яті), розвиток музично-слухових уявлень, образного і асоціативного мислення, знайомство з клавіатурою, підбір і транспонування по співок по слуху, гра в ансамблі без знань нотної грамоти, виконання вправ для</p>	4	9

розвитку пальців, постановка піаністичного апарату, знаходження психологічного контакту з учнем. б) Практичні заняття. Організація посадки учня за інструментом. Підбір творчих завдань для розвитку музично-слухових уявлень учня (вправ, пісень, поспівок, художніх ілюстрацій до музичних творів, музичних ілюстрацій до художніх творів). Освоєння навичок працювати з дидактичним матеріалом (малюнки, картки та ін.) з метою розвитку творчого мислення учня. Проведення початкових занять (під керівництвом викладача). Виконання на фортепіано яскравих за образом п'єс з дитячого репертуару для досягнення асоціативного та образного мислення учня. Аналіз занять.		
Т.4 Засвоєння нотної грамоти. а) Зміст. Вивчення нотної грамоти: скрипковий та басовий ключі, назви нот, нотний запис у скрипковому та басовому ключах, знаки альтерації, позначення в нотному тексті штрихів, динамічних відтінків, аплікатури, розміру, тривалостей, пауз. б) Практичні заняття. Підбір сучасних посібників для освоєння нотної грамоти. Підбір завдань і вправ для вивчення і закріплення знань з нотної грамоти. Проведення занять по освоєнню нотної грамоти (під керівництвом викладача). Аналіз занять.	4	9
Всього по I модулю:	17	37
МОДУЛЬ 2.	Денна ф.	Заочна ф.
III курс VI семестр Змістовний модуль III Т.1 Організація ігрового апарату учня. а) Зміст. Особливості організації ігрового апарату на початковому етапі навчання: посадка за інструментом, постановка рук, вільність рухів, активний м'язовий тонус, координування всіх складових піаністичного апарату. Виховання уміння пристосовувати апарат до інструменту з урахуванням індивідуальних фізіологічних особливостей учня. б) Практичні заняття. Підбір цікавих вправ для організації піаністичного апарату учня. Відпрацювання навички контролювати процес виконання вправ учнями. Контроль за забезпеченням правильної посадки учня. Проведення	5	10

занять по темі «Організація ігрового апарату учня» під керівництвом викладача. Аналіз занять.		
<p>Т.2 Робота над звукоутворенням.</p> <p>а) Зміст. Основні принципи роботи над звукоутворенням. Взаємозв'язок характеру твору з прийомами звукоутворення. Етапи роботи над звукоутворенням.</p> <p>б) Практичні заняття. Визначення варіантів роботи над звукоутворенням. Підбір п'єс з різноманітною артикуляцією. Виявлення різноманітності штрихів в п'єсі. Виявлення жанрових особливостей п'єси. Робота над акомпанементом в п'єсах. Проведення занять по темі «Робота над звукоутворенням» під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>	4	9
<p>Змістовний модуль IV</p> <p>Т.3 Розвиток творчої ініціативи учня.</p> <p>а) Зміст. Варіанти роботи над розвитком ініціативи учня (створення віршів до музичних ілюстрацій і навпаки, музичних ілюстрацій до віршів, оформлення малюнків до творів, які вивчаються). Розвиток початкових навичок імпровізації (знайомство з основами гармонії, завдання на закінчення мелодії, яку запропонував педагог; ілюстрація гармонічних, мелодичних, ритмічних видів музичних «розмальовок»).</p> <p>б) Практичні заняття. Підготовка завдань для розвитку творчої ініціативи учня. Підбір мелодій з простим акомпанементом з творів початкового періоду навчання відповідно можливостями учня. Підбір варіантів музичних «розмальовок». Підбір п'єс для розвитку творчої ініціативи учня. Проведення занять по темі «Розвиток творчої ініціативи учня» під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>	4	9
<p>Т.4 Вивчення підготовчих вправ і етюдів для розвитку піаністичного апарату учня.</p> <p>а) Зміст. Прийоми і методи розвитку піаністичного розвитку учня на початковому етапі навчання.</p> <p>б) Практичні заняття. Підбір нотного репертуару для розвитку піаністичного апарату учня. Ознайомлення з методиками раннього розвитку. Підготовка різноманітних вправ для розвитку різних видів техніки. Проведення занять по темі «Вивчення підготовчих вправ і етюдів для розвитку</p>	4	9

піаністичного апарату учня» під керівництвом викладача. Аналіз занять.		
Всього по II модулю:	17	37
МОДУЛЬ 3.	Денна ф.	Заочна ф.
IV курс VII семестр Змістовний модуль I T.1 Вивчення творів початкового періоду навчання (вправи, етюди, п'єси). а) Зміст. Особливості роботи над етюдами і вправами. Розвиток технічних навичок початкового періоду навчання: послідовності з п'яти нот підряд, позиційні побудування з передачею руху з руки в руку, гами на дві октавами, короткі арпеджіо, тризвучні акорди, кистьове staccato. Принципи і етапи роботи над п'єсами в початковий період навчання. Аналіз творів, визначення способів роботи над ними. б) Практичні заняття. Підбір вправ для розвитку слухової та рухальної координації. Визначення способів розвитку пальцевої активності у вправах різних авторів. Підбір етюдів для розвитку навичок гри в позиції, передачі мелодії з руки в руку, дотримання стабільної пульсації. Показ варіантів роботи над початковими технічними навичками. Показ варіантів роботи над мелодією, фразуванням, динамікою, ритмічними складнощами в п'єсах різного характеру на початковому етапі навчання. Проведення занять по темі «Вивчення творів початкового періоду навчання» під керівництвом викладача. Аналіз занять.	5	10
T.2 Вивчення творів початкового періоду навчання (поліфонічні твори та твори великої форми). а) Зміст. Особливості та етапи вивчення поліфонічних творів та творів великої форми у початковому періоді навчання. б) Практичні заняття. Підбір найпростіших поліфонічних п'єс, що мають контрастні за інтонацією та ритмом голоси, а також творів з елементами підголоскової поліфонії. Визначення способів роботи над творами контрастної та підголоскової поліфонії. Спільна з учнем гра творів двоголосного складу. Показ варіантів роботи над кожним голосом окремо та поєднанням двох голосів. Освоєння способів роботи над нескладними канонами (імітаційна поліфонія).	4	9

<p>Підбір найпростіших творів великої форми (варіації, сонатини). Аналіз творів. Визначення способів роботи над ними. Показ варіантів роботи над фразуванням, динамікою, артикуляцією, формою, дотриманням єдиного темпу. Проведення занять під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>		
<p>Змістовний модуль II Т.3 Освоєння початкових навичок гри в ансамблі. а) Зміст. Мета й завдання ансамблевого музикування: розвиток слуху, вміння слухати себе й партнера по ансамблю, координувати спільне звучання. Робота над передачею мелодії з однієї партії до іншої, від партнера до партнеру, засвоєння колективного ритму. Особливості посадки за інструментом при чотириручній грі. б) Практичні заняття. Підбір різноманітних творів для виконання в чотири руки. Відпрацювання вміння разом починати і закінчувати твір. Засвоєння метро-ритмічних особливостей твору. Показ принципів педалізації. Читання з аркушу нескладних ансамблів разом з учнем. Проведення занять по темі «Освоєння початкових навичок гри в ансамблі». Аналіз занять.</p>	4	9
<p>Т.4 Підготовка учня до концертного виступу. а) Зміст. Психологічна підготовка учня до концертного виступу. Врахування особливостей темпераменту, характеру і типу нервової системи учня. Особливості репетиційної роботи на початковому етапі навчання. б) Практичні заняття. Відпрацювання вміння починати твір у визначеному характері і темпі. Вивчення особливостей сценічної поведінки. Психологічна підготовка учня до виступу: концентрація уваги, робота над вольовими якостями, вміння переключатися від одного твору до іншого. Проведення репетиції в залі. Коригування динамічних й артикуляційних особливостей виконання в залежності від акустичних можливостей залу. Аналіз концертних виступів.</p>	4	9
Всього по III модулю:	17	37
МОДУЛЬ 4.	Денна ф.	Заочна ф.
IV курс VIII семестр Змістовний модуль III	5	10

<p>Т.1 Робота над розвитком техніки в середніх і старших класах мистецьких шкіл.</p> <p>а) Зміст. Основні принципи і етапи роботи над розвитком піаністичного апарату учня в середніх і старших класах.</p> <p>б) Практичні заняття. Робота над гамами. Відпрацювання мажорних і мінорних гам у прямому і протилежному рухах, коротких та довгих арпеджіо, акордів, хроматичних гам. Показ різноманітних способів роботи над гамами. Підбір вправ і етюдів на різні види техніки для удосконалення ігрового апарату учня. Визначення варіантів роботи над етюдами. Контроль за посадкою учня, вільністю рухів, незатисненістю м'язів, координуванням учнем всіх складових піаністичного апарату. Проведення занять по темі «Робота над розвитком техніки» під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>		
<p>Т.2 Робота над поліфонічними творами в середніх та старших класах мистецьких шкіл.</p> <p>а) Зміст. Особливості роботи над поліфонією, етапи, методи і прийоми. Визначення мелодичної лінії голосів, значення кожного, взаємозв'язок голосів. Знаходження прийомів виконання, що створюють диференціацію голосів, різноплановість їх звучання.</p> <p>б) Практичні заняття. Підбір поліфонічних творів. Визначення типу поліфонічної фактури. Визначення форми твору. Ознайомлення з п'єсою по голосам. Показ першого проведення теми, визначення характеру, мотивної побудови. Показ і робота над переходом одного з голосів з однієї руки в іншу. З'єднання голосів по два у триголосних творах. Показ прийомів і робота над двоголоссям в партії однієї руки. Поєднання всіх голосів, пошуки динамічних засобів виразності. Показ варіантів роботи над штрихами. Робота над педалізацією. Проведення занять по темі «Робота над поліфонічними творами» під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>	4	9
<p>Змістовний модуль IV</p> <p>Т.3 Робота над різноманітними за характером п'єсами в середніх та старших класах мистецьких шкіл.</p> <p>а) Зміст. Робота над п'єсами із ускладненою фактурою та використанням агогіки. Вдосконалення навичок педалізації. Розвиток самостійності та творчої ініціативності учня при вивченні твору. Робота над розкриттям художньо-образного</p>	4	9

<p>змісту із застосуванням відповідних засобів музичної виразності.</p> <p>б) Практичні заняття. Підбір різних за характером п'єс (кантиленні, віртуозні, жанрові, програмно-характерні, п'єси старовинних композиторів, джазові п'єси). Робота над досягненням розуміння задуму композитора і втіленням його учнем на достатньому виконавському рівні. Показ прийомів роботи над технічними задачами, втіленням художньо-образного змісту. Стимулювання самостійності учня при вивченні твору. Проведення занять по темі «Робота над п'єсами» під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>		
<p>Т.4 Робота над творами великої форми в середніх та старших класах мистецьких шкіл.</p> <p>а) Зміст. Особливості, етапи роботи над творами великої форми в середніх та старших класах мистецьких шкіл. Поняття сонатного allegro, його побудови. Методи роботи над творами великої форми. Виявлення характерних особливостей музичних образів вивчаємого твору. Пошук специфічних засобів виразності. Показ кожного музичного образу в динаміці розвитку.</p> <p>б) Практичні заняття. Підбір твору великої форми, враховуючи рівень підготовки та індивідуальні особливості учня.</p> <p>Виявлення характерних особливостей музичних образів вивчає мого твору. Пошук специфічних засобів виразності. Показ кожного музичного образу в динаміці розвитку.</p> <p>Пояснення форми побудови і характеру кожної частини, партії в сонаті. Показ і робота над кожним фрагментом: точним виконанням штрихів, фразування, динамічних відтінків, прийомів педалізації. Формування вміння переключатися при зміні контрастних образів. Показ способів роботи над темпо-ритмічною стабільністю. Проведення занять по темі «Робота над творами великої форми» під керівництвом викладача. Аналіз занять.</p>	4	9
Всього по IV модулю:	17	37
	Денна ф.	Заочна ф.
Разом годин:	68	148

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Інструменти та обладнання: музичні інструменти фортепіано, баяни, бандури, домри, гітари, бібліотечний фонд; бази виконавської практики відповідно до навчальної програми; комп'ютерне та програмне забезпечення, мультимедійні засоби у сфері музичної діяльності.

Аудиторний фонд:

- навчальний корпус
- концертний зал №1
- концертні аудиторії - №33, 45
- класи № 6, 7, 46, 48, 50, 57
- точки бездротового доступу до мережі інтернет клас № 45, 53
- нотна бібліотека, її структура: читальний зал, абонемент навчальної літератури та нотної літератури;
- навчальні плани;
- навчально-методичні комплекси дисциплін.

Методи навчання

Залежно від подачі джерела подачі і сприйняття навчальної інформації:

- словесний (лекція, розповідь, пояснення)
- наочні – засновані на візуальному сприйнятті інформації (фотографії, відеоролики)
- практичні – творчі роботи

За характером пізнавальної діяльності:

- Пояснювально-ілюстративний, наочний, практичний
- Частково-пошуковий
- Дослідницький

Активні методи

- Самостійне виконання студентом практичних завдань (моделювання професійної діяльності)

За характером логіки пізнання:

- Дедуктивний
- Традуктивний
- Аналітичний
- Узагальнення
- Виокремлення основного

Інтерактивний метод:

- Словесна і практична взаємодія викладача та студента

Завдання для самостійної роботи

Студент повинен вміти самостійно працювати з довідковою, навчальною та періодичною літературою, а також виконувати огляд теми.

Готувати опорний конспект для відповіді по заданій темі певного змістовного модуля, використовуючи навички, набуті на уроках з дисциплін музично-теоретичного циклу.

Самостійно аналізувати виконану роботу. Заповнювати журнал практиканта та індивідуальні плани.

8. Методичні рекомендації

8.1 Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи.

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою отримання нових знань та навичок проведення уроків з учнем, їх закріплення, розширення та поглиблення.

Самостійна робота студентів-піаністів охоплює:

- Теоретичний аналіз творів програми свого учня;
- Розбір твору з учнем: читання по нотах, визначення аплікатури;
- Художньо-музичний аналіз твору;
- Допомога учневі при вивченні твору напам'ять

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою. Формування та розвиток навичок самостійної діяльності студента передбачає:

- Аналіз та синтез

- Самоконтроль та самооцінка
- Активність
- Ініціативність
- Творчий підхід

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни «*Педагогічна практика*» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у стилях і жанрах, аналізувати і давати оцінку власному виконанню музичного твору.

Методичне забезпечення

- навчальна програма з дисципліни
- робоча навчальна програма з дисципліни
- тематичний план
- опорний конспект лекцій на паперовому й електронному носіях інформації
- роздатковий матеріал
- методичні рекомендації для самостійної роботи студентів
- список рекомендованої літератури.

9.Рекомендована література

1. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців інструменталістів у системі професійної мистецької освіти //Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції.– К.: 2016. - 751 с

2. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. Гл. VI «Твори великої форми». – Львів, 2001.
3. Гуральник Н.П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика: навч.-метод. посібник / Н.П. Гуральник. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 144с
4. Горбенко О., Стратан Т. Мистецтво вчителя музики: теорія і практика. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. 144 с.
5. Жигінас Т. В. Методичні засади підготовки майбутніх вчителів музики до концертно- освітньої діяльності серед дітей та юнацтва: дис. канд. пед. наук: 13.00.02. К, 2007. 220 с.
6. Михалюк А. М. Значущість українського фортепіанного мистецтва як засобу формування виконавської культури майбутніх учителів музики. Педагогічні науки. Випуск 126. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. С. 109-115.
7. Музична педагогіка та виконавство : зб. ст. / упор. Петро Серотюк; заг. ред. Анатолій Семешко. Тернопіль : Навч. книга - Богдан, 2008. 64 с.
8. Некрасов Ю. Комплексне навчання гри на фортепіано : Навч.-метод. посіб. Одеса: АстроПринт, 2000. 148 с.
9. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / ред. Іван Зязюн. Київ : Вид-во “Віпол”, 2000. 635 с.
10. Олексюк О. Музична педагогіка: навч. посіб. Київ : Київ, ун-т ім. Бориса Грінченка, 2013. 248 с.
11. Олексюк О, Ткач М. Музично-педагогічний процес у вищій школі. Київ : Знання України, 2009. 123с.
12. Олексюк О, Ткач М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. Київ : Знання України, 2004. 264 с
13. Падалка Г. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2010. 274 с.

14. Педагогічна майстерність : підручник / І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос та ін.; за ред. І. Зязюна. 3-тє вид., донов, і переробл. Київ : СПД Богданова АМ, 2008. 376 с.
15. Смородський В.І. Розвиток стильового слуху учнів на основі жанрового підходу. Науковий часопис Національного педагогічного ун-ту імені М.П. Драгоманова. Серія No 14: Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. Вип. 17 (22). С. 129-132.

10. Інформаційні ресурси

- www.nbuv.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського(м. Київ)
- www.4uth.gov.ua – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва
- www.chl.kiev.ua – веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей
- <http://old.dnpb.gov.ua> – веб-сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Результати перегляду

робочої програми навчальної дисципліни ОК 31

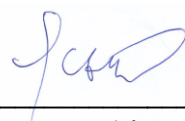
- 1. Робоча програма перезатверджена на засіданні 2022 / 2023 н.р.**

Зі змінами:

- змінено код дисципліни згідно плану та Матриці відповідності програмних компетентностей освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)» 22/23 - ОК 31.
- Розширено програмні компетенції
- Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)», що була рік на громадському обговоренні оновлено порядок тем.

протокол № 1 від 29 серпня 2022р.

Зав. кафедрою Ясько О.А.
(Прізвище ініціали)

_____
(підпис)

2. Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри у 2023 / 2024 н.р.

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)» робочої програми з дисципліни «Педагогічна практика», програма затверджена без змін.

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Ясько О.А.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)